

Acil Serviste Adli Vakalar ve Adli Rapor Yazma

Dr. Öğretim Üyesi Abdussamed VURAL
Giresun Üniversitesi Tıp Fakültesi
Acil Tıp ABD

Acilde Adli Vakalar

Adli vaka : Bir kişinin fiziksel ya da ruhsal olarak hasta diyebileceğimiz bir duruma gelmesinde başka kişi veya kişilerin kasıt, ihmâl, tedbirsizlik veya dikkatsizliğinin etken olmasıdır.

kısaca adli vakaları **içerisinde suç unsuru bulunan olgular** veya **bir yargılama sürecinde yer alması öngörülen vakalar** olarak tanımlayabiliriz.

Adli vaka örnekleri

- ❧ **Darp - cebir**
- ❧ Bir başkasının kasıtlı ya da ihmal davranışı sonucu meydana gelen tüm yaralanmalar
- ❧ Kesici, kesici-delici, ezici alet yaralanmaları
- ❧ Ateşli silah yaralanmaları
- ❧ **Trafik kazaları**
- ❧ Düşmeler
- ❧ **İş kazaları**
- ❧ **Tüm zehirlenmeler ilaç- ilaç dışı (kazara/ kasıtlı)**
- ❧ Yasa dışı madde kullanımı
- ❧ Suicide girişimleri
- ❧ Yanıklar ve elektrik çarpmaları
- ❧ Şüpheli ölümler
- ❧ İnsan hakları ihlali,işkence iddiaları
- ❧ Gözaltı ve cezaevinde meydana gelen yaralanmalar
- ❧ Hayvan ısırıkları, tırmalamaları, sokmaları (kedi,köpek, arı, ayı, yılan, akrep vb)
- ❧ Mekanik asfiksi olguları (Suda boğulma, ası, elle veya iple boğma)
- ❧ Alt ve üst soyun ihmal ve suistimali

ADLİ OLGU İLE KARŞILAŞTIĞIMIZDA NE YAPMALIYIZ ?

1. Acil Müdahale
2. İhbar
3. Raporlama

Adli olgu bildirim yükümlülüğü

Mevzuatlar

İHBAR YÜKÜMLÜLÜĞÜ

❧ Kamu görevlisinin suçu yetkili makamlara bildirmemesi SUÇTUR !

Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır

(TCK md.279/1).

❧ Kamu görevlisinin sağlık mesleği mensubu* olması durumu

Görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşmasına rağmen, durumu yetkili makamlara bildirmeyen veya bu hususta gecikme gösteren sağlık mesleği mensubu, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(TCK md. 280)

* Sağlık mesleği mensubu deyiminden tabip, diş tabibi, eczacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişiler anlaşılır.

Adli olgularda “ Suç – yaralama/yaralanma – yargılama/yargılanma ” mekanizması devrededir.

- Adlî tabiplik hizmeti aslen bir bilirkişilik hizmeti olup, görevin icrasında CMK'nın bilirkişilik ile ilgili hükümleri geçerlidir (CMK, Madde 62-73).
- 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun çerçevesinde, mahkemeler, bilirkişi olarak Türkiye’de hekimlik yapma yetkisine sahip **tüm hekimlere** başvurabilirler.

Adli Olguların muayenesinde ve rapor düzenlenmesinde Yasal Dayanak

1. Şüpheli veya sanık ile diğer kişilerin beden muayenesi, örnek alınması ve moleküler genetik incelemeler ile ilgili yönetmelik

*Ceza Muhakemesi kanunu ve Ceza Muhakemesinde beden muayenesi, genetik incelemeler ve fizik kimliğin tespiti hakkında yönetmeliğe göre (2005/25832)

2. Zor kullanarak yakalanan veya yakalanıp gözaltına alınan kişilerin sağlık kontrolü ile ilgili yönetmelik

*Ceza Muhakemesi kanunu ve Yakalama, gözaltına alma ve ifade alma yönetmeliğinin sağlık kontrolü başlıklı 9. maddesine göre

3. Şüpheli bir ölüm vakası durumunda yapılacak işlem (Hastaneye ölüm duhul ya da hastanede ölüm) ile ilgili yönetmelik

*Ceza Muhakemesi Kanununun 159. Maddesi , Umum Hıfzısıhha kanununun maddeleri ve Yataklı tedavi kurumları işletme yönetmeliği maddeleri hükümlerine göre yapılır

Yeni Türk Ceza Kanunu'nun adli travmatolojiyi ilgilendiren maddeleri

☞ Konu ile ilgili temel maddeler yeni TCK'nın kasten yaralama ile ilgili 86. ve 87. maddeleridir

86. Madde (1) **kasten yaralama suçunun temel şekli tanımlanmış** olup, kişinin vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan her davranış, yaralama olarak kabul edilmiştir. Suçlu bir yıldan üç yıla kadar cezalandırılır.

(2) yaralamanın **basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif olması** halinde verilecek ceza daha az *olup bu ölçüdeki yaralanmalarda soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır.

• dört aydan bir yıla kadar hapis cezası veya adli para cezası

(3)'te ise **kasten yaralama suçunun nitelikli şekilleri**** yer almaktadır.

** Üstsoya, altsoya, eşe veya kardeşe karşı,

Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,

Kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

Silahla yaralama

☞ Verilecek ceza şikâyet aranmaksızın yarı oranında arttırılır.

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama

Madde 87 (1)

1. Kasten yaralama fiili, mağdurun;

- a. Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
- b. Konuşmasında sürekli zorluğa,
- c. Yüzünde sabit ize,
- d. Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
- e. Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına,

neden olmuşsa, 86. maddeye göre belirlenen **ceza, bir kat artırılır.**

Ancak, verilecek ceza, 86. madde 1. fıkraya giren hallerde üç yıldan, 3. fıkraya giren hallerde beş yıldan az olamaz.

Madde 87 (2)

1. Kasten yaralama fiili, mağdurun;

- ❧ a. İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
- ❧ b. Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
- ❧ c. Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
- ❧ d. Yüzünün sürekli değişikliğine,
- ❧ e. Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine

neden olmuşsa, 86. maddeye göre belirlenen **ceza, iki kat artırılır.**

Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde beş yıldan, üçüncü fıkraya giren hallerde sekiz yıldan az olamaz.

Madde 87 (3)

Kasten yaralamanın vücutta kemik kırılmasına neden olması halinde, kırığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre,

- bir yıldan altı yıla kadar hapis cezasına hükmolunur

Madde 87(4)

Kasten yaralama sonucunda ölüm meydana gelmişse,

- 86. maddenin birinci fıkrasına giren hallerde sekiz yıldan on iki yıla kadar

- üçüncü fıkrasına giren hallerde ise on iki yıldan on altı yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Yaralanma ağırlığı ile ilgili olarak yeni türk ceza kanunu'nda yer alan kavramlar (TCK 86/87 .madde)

Özet

- Basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif yaralanma - **ceza itibari ile en hafif yaralanmayı ifade eder**
- Başkasının vücuduna acı veren/ sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan yaralanma - **orta derecede yaralanma**
- Yaşamını tehlikeye sokacak derecede yaralanma - **ağır derecede yaralanma**
- Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflaması/yitirilmesi
%10-50 kayıp- sürekli zayıflama
>%50 kayıp - işlevin yitirilmesi
- Yüzünde sabit ize-yüzünün sürekli değişikliğine neden olma
- Konuşmada sürekli zorluk / konuşma yeteneğinin kaybı
- Gebe bir kadında, çocuğunun vaktinden önce doğmasına / çocuğun düşmesine neden olma
- Kişinin iyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa/bitkisel hayata girmesine neden olma
- Çocuk yapma yeteneğinin kaybolması
- Yaralamanın vücutta kemik kırılmasına neden olması

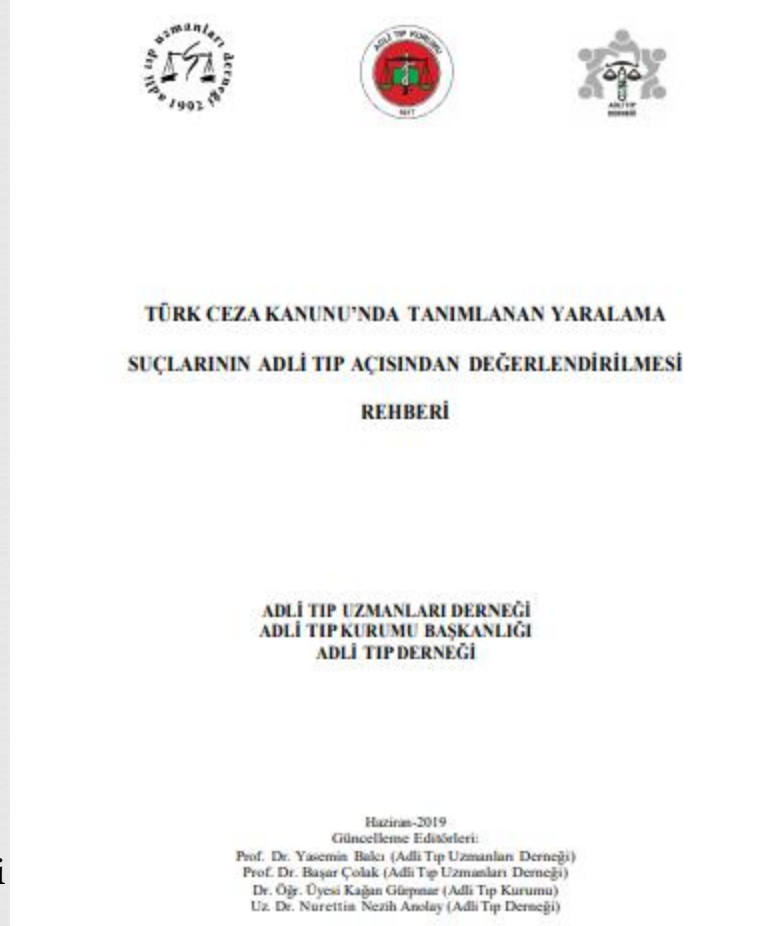
Adli raporların düzenlenmesine dair kılavuz 2019 Güncelleme

-İlgili rehberde hangi yaralanmaların basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ya da giderilmeyecek nitelikte olduğu listele halinde mevcuttur.

- İlgili rehberde, şahsın yaşamını tehlikeye sokan yaralanmalar da ayrıca belirtilmiştir.

- Travma sonrası gelişen ruhsal bozuklukların ağırlığının belirlenmesi açısından değerlendirilmesi

- Adli raporlara yansıtılabilmesi için mutlaka psikiyatri konsültasyonu istenmelidir.

-Kılavuzda, değişik kemiklerdeki kırıkların ağırlık puanını gösteren bir liste mevcut olup çoklu kırıklarda kırığın hayat fonksiyonlarına etkisinin nasıl hesaplanacağı örnekleriyle gösterilmiştir.

-Zehirlemelerde yaralanma ağırlığının değerlendirilmesi

- Diş kayıpları ile ilgili değerlendirme

Adli rapor düzenlenirken dikkat edilecek hususlar (1)

- ❧ Yaraların ne tür bir travma ya da aletle meydana gelmiş olduğuna,
- ❧ Kaç adet yara olduğuna ve her birinin niteliğine
- ❧ Yaralanma sonucu kişide oluşan hasara ve yaralanma ağırlığının ne olduğuna,
- ❧ Kaç yaranın bulunduğu ve hangi yaralanmanın kişide hayati tehlike oluşturduğu ya da ölüme neden olduğuna
- ❧ Yaraların ne zaman meydana geldiğine

Adli rapor düzenlenirken dikkat edilecek hususlar (2)

- ❧ Travmaya uğramış şahıstaki lezyonların ayrıntılı ve anlaşılır şekilde tanımlanmasına,
- ❧ Muayene bulgularının düzgün ve anlaşılır bir şekilde kaydedilmesine ,
- ❧ Gerekli konsültasyon ve tetkiklerin yapılmasına
- ❧ Gereksiz veya hatalı sevk yapılmamasına,
- ❧ Anlaşılır ve sade bir dil kullanılmasına , tıbbi terimlerde kısaltmalardan kaçınılmasına,
- ❧ Raporların bir kopyası düzenleyen hekimde , bir kopyası şahsı getiren kolluk kuvvetine, bir kopyası da muayene edilen kişide kalacak şekilde 3 kopya halinde düzenlenmesine

dikkat edilmelidir.

Kaynakça

1. Kavalcı C. Acil Serviste Adli Vaka Yönetimi.
<http://www.jcam.com.tr/files/JCAM-3681.pdf>
2. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK).
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf>
3. 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun <http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/451.html> Erişim tarihi 05.09.2020
4. Yasemin BALCI, Mesut ERYÜRÜK. Adli Raporların Hazırlanmasında Temel Kurallar, Kavramlar; Hukuki ve Tıbbi Açıdan Hekim Sorumluluğu. Klinik Gelişim 2009;22:48-55.
5. TCK'da Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi <https://www.atud.org.tr/portfolio-items/tckda-tanimlanan-yaralama-suclarinin-adli-tip-acisindan-degerlendirilmesi-rehberi/> Erişim 22 Ekim 2020